N°. 2046. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau der COURANT.

MAANDAG, 16 JANUARIJ.

AMSTERDAM, 14 Januarij.

Ontwerp van Wet tot regeling van het Armbestuur.

V.

De vraag, of instellingen van bijzondere liefdadigheid op volkomene en onbedwongene vrijheid *dezelfde* regten kunnen laten gelden als instellingen van kerkelijke liefdadigheid, is, een ieder ziet het in, kort en goed met *neen* te beantwoorden. De kerkelijke instellingen releveeren van het kerkelijk regt en zijn onderworpen aan en rekenpligtig bij de bevoegde kerkelijke autoriteiten; de bijzondere liefdadigheid is, in den tegenwoordigen toestand, aan die autoriteiten niet ondergeschikt en aan haar geene rekening en verantwoording verschuldigd, en releveert ook niet van het kerkelijk regt. Aanspraak makende op vrijheid van handeling, staat zij derhalve tegenover den Staat op een geheel anderen grond dan de kerkelijke liefdadigheid. Laat ons zien of de grond waarop zij staat, onschendbaar is, en wanneer eerst het aan den Staat ten pligt mag gerekend worden zich met instellingen van bijzondere liefdadigheid te bemoeijen.

Op welken grond dan staat de bijzondere liefdadigheid? Niemand die niet antwoordt: op den grond der christelijke naastenliefde, ons door Christus als een onzer eerste pligten opgelegd, toen Hij sprak: »Hebt God lief boven al en uwen naasten als u-zelven." Tot het oefenen der liefdadigheid moet elk mensch dan wel niet slechts geregtigd, maar zelfs ook gehouden zijn. Welnu, wat aan elk mensch afzonderlijk ten pligt is, zou dat aan belemmerende bepalingen onderworpen kunnen worden, wanneer meerdere menschen, door hetzelfde gevoel bezield, tot de vervulling van dien pligt zamenwerken? wanneer zij door die zamenwerking hunne individueele krachten verdubbelen en verdrievoudigen, ten einde op uitgebreider schaal zich van den pligt der naastenliefde te kunnen kwijten? Maar met welk regt zouden zij daarin bemoeijelijkt kunnen worden? De gelden, welke zij ter zamenwerking bijeenbrengen, hebben zij daarover geene vrije beschikking? Mag een ander hun verbieden die op de door hen verlangde wijze aan te wenden en hun voorschrijven welk gebruik daarvan behoort gemaakt te worden? Mag een ander zich [illegible] ter vervulling van den pligt [illegible] te werk gaan? Mag een ander van hen eischen, dat zij mededeelen aan welke hulpbehoevende personen zij van hunne liefde blijk hebben gegeven, hoe veel zij te dien einde hebben bijeengebragt, hoe veel zij ten bepaalden doel uitgegeven hebben? Mag een ander, een ongeroepene, die geen cent tot hun liefdewerk bijdraagt, zich de vrijheid veroorloven van hun aan te raden bij voorkeur dit of dat, liever dan iets anders, aan de door hen beweldadigden te doen geworden? En dat nu die andere geen individueel, maar een kollektief persoon is, die zich *den Staat* noemt — wat doet dat ter zake? Zoolang die kollektieve persoon de individueele vrijheid van elk en een iegelijk eerbiedigt; zoolang hij aan elk en iegelijk het regt toekent van met zijne middelen naar welgevallen te handelen; zoolang hij aan meerdere personen het regt toekent van hunne persoonlijke werkdadigheid en middelen bijeen te brengen ter bereiking van zeker doel, met welks najaging noch eenig regt van derden belemmerd of in gevaar gebragt, noch de openbare zedelijkheid gekwetst wordt, zoolang heeft hij met de beoefening der bijzondere liefdadigheid of met hare instellingen niets te maken, en kan hij haar op geenerlei wijze, zonder zich aan een allerhatelijkst misbruik van magt schuldig te maken, de wet stellen.

Van deze beginselen uitgaande, spreekt het van zelf, dat wij aan de Regering het regt ontzeggen om aan de bijzondere liefdadigheid eenige moeijelijkheden in den weg te leggen. Dat wij bepaaldelijk aan de Regering de bevoegdheid ontzeggen om iets te doen, waardoor de bijzondere liefdadigheid in hare vrijheid van beweging zou verstoord worden en dat haar, in welk opzigt dan ook, in een toestand van ondergeschiktheid zou brengen van den Staat. Tot de in art. 3 van het wetsontwerp bedoelde lijsten behoeven derhalve de instellingen van bijzondere liefdadigheid, naar onze overtuiging, geene bijdragen te leveren; en van haar (art. 7), onder strafbepaling de mededeeling te eischen van hare inrigting en haar bestuur, is een onbillijke eisch. Door die mededeelingen te doen, zouden, daarenboven, de instellingen der bijzondere liefdadigheid zich in hetzelfde gevaar brengen, waarvan wij in ons vorig opstel melding maakten, dan namelijk, wanneer te eeniger tijd de stelling tot verwezenlijking gebragt werd, de stelling dat »de Grondwet des noods veroorlooft verder te gaan en de *geheele* armenzorg als eene publieke dienst te beschouwen." Dat, overigens, de Regering zich niet, ten aanzien der bijzondere, evenmin als der kerkelijke liefdadigheid, tot het uitspreken van dien enkelen onbillijken eisch bepaalt, zal in het vervolg van onzen arbeid overvloedig blijken.

Maar, om weer tot het van daag hoofdzakelijk behandelde punt terug te keeren, en dit, in zoo verre noodig, af te handelen, heeft dan de Staat geene enkele andere verpligting, dan die van hare vrijlating, ten aanzien van de bijzondere liefdadigheid te vervullen? Slechts één geval kunnen wij ons denken, dat de Staat zich aan eene instelling van bijzondere liefdadigheid werkdadig zou moeten gelegen laten zijn. Stel, bijv. dat het *evident* is, dat het bestuur van eene instelling van bijzondere liefdadigheid te kort blijft aan zijne verpligtingen, zonder dat het kerkelijk gezag daarop eenig toezigt kan oefenen, in dat eenig geval is het niet slechts denkbaar, maar noodig dat de Staat tusschen beiden kome. Een ander geval echter dat zijne tusschenkomst, of zijne bemoeijing met instellingen van bijzondere liefdadigheid zou toegelaten kunnen worden, schijnt ons, in de tegenwoordige orde der dingen, niet aannemelijk.

Wij ontleenen aan de jongste aflevering van den *Katholiek* het volgende *resumé* van het verslag van het geheim genootschap *Hulpbetoon*, uitgebragt in de laatste algemeene vergadering:

»Wijl de President Dr. van Limburg Brouwer om gewigtige redenen afwezig was, opende de Vice-President (C. W. Pape) de Vergadering met eene »hartelijke toespraak, geschikt, om in de tegenwoordige omstandigheden des Vaderlands, de belangstelling in het Protestantisme en de werkzaamheden der Vergadering te verhoogen." Ook de Sekretaris merkt aan, dat »de herinnering der jongste gewigtige gebeurtenissen" niet weinig ter bevordering in de tegenwoordige mededeelingen zal bijdragen.

»Over den *staat* van het genootschap wordt berigt, dat vele der Departementen achteruit, één zelf, dat van Hellevoetsluis, geheel is te niet gegaan, maar de Dep. 's Hage, Kuik en Leeuwarden waren iets en de gezamentlijke sectiën met 100 leden toegenomen, zoodat het geheele verlies 176 leden en het geheele getal der leden 15,846 bedroeg. — Het genootschap had twee legaten ontvangen: een van *f* 300 en een van *f* 1000, terwijl sommige leden de jaarlijksche contributie tot *f* 10, en *f* 12, en *f* 24,75, en één zelfs, even als te Amsterdam, tot *f* 50 hadden verhoogd.

»De studenten te Leiden en te Utrecht en het garnizoen te Roermond toonden weder gelijk vroeger hunne belangstelling.

»Was dit een en ander verblijdend, bedroevend daarentegen, klaagde de Sekretaris, was het, te bevinden, dat men achteruit was gegaan in een tijd, »waarin men, bij de verlevendigde overtuiging der dringende noodzakelijkheid om alle onze krachten in te spannen, tot het bieden van wederstand aan de magt, die niets onbeproefd laat, om het door de Hervorming in ons Vaderland verloren grondgebied te heroveren, op een aanzienlijke uitbreiding onzer Vereeniging zou gemeend hebben te mogen hopen." Er waren dan ook weer allerlei opwekkende circulaires rondgestuurd en niet zonder vrucht: in het Dep. Sneek alleen b. v., zoo had men vernomen telde men dientengevolge eene aanwinst van 30 leden; mogt een ieder zich toch beijveren, aldus verzucht de Sekretaris: opdat *Hulpbetoon* met zijn zustermaatschappijen »meer en meer worde, dat zij naar haren aard en hare bedoeling wezen moet: een bolwerk tegen Rome's overheersching"!!

»Aan 't hoofd der verrigtingen des *Hoofdbestuurs* staat als eerste en hoogst verdienstelijke daad gemeld wat *Hulpbetoon* met *Welstand* en *Unitas* voor de beruchte Madiaï's heeft gedaan; en de heer Elout van Soeterwoude, belagchelijker gedachtenis, ontvangt hier de zijner waardige hulde van het dweepziek *Hulpbetoon*.

»Voorts verleende het Hoofdbestuur, even als de beide zustergenootschappen, aan de *Nederlandsche Commissie voor Christelijk Onderwijs* weder een krediet van *f* 500.

»Onderscheidene personen, vervolgens, werden, door voorschotten of giften, tegen Roomsche concurrentie in bescherming genomen.

»Wat de Departementen betreft, Amsterdam moet vooral worden genoemd; daar zijn in de 27 sectien 156 agenten; veler dezer behooren tot de Commissie die in de buitenwijken der stad allerijverigst werkzaam is. Aan deze Commissie is het gelukt een doelmatig kerkje, en nog wel voorzien van een orgel, te stichten, een allerliefst gebouwtje! uitnemend geschikt tot het houden van bijbellezingen en kathechisatiën, die dan ook vlijtig bezocht werden.

»Te Geertruidenberg had men eene bewaarschool ondersteund, die door eene dergelijke, onder de leiding van Nonnen staande inrigting, stond verdrongen te worden; ook twee schippers daar werden met *f* 300 voortgeholpen.

»In Groningen werd het *toezigt op gemengde huwelijken* en het daaraan verbonden *kranken-bezoek* ijverig voortgezet.

»Te 's Hertogenbosch waren de subsidiën weer veelvuldig; zeventien huisvaders of personen werden ondersteund en negen kinderen in het weeshuis aldaar onderhouden en een meisje werd te Montfoort verpleegd; zoo had men deze voor het gevaar van Roomsch te worden behoed.

»In Leiden gaat de katechisatie voor Roomschen geregeld voort; het getal der daarop onderwezenen neemt toe; *zeven* zijn er in 't vorige jaar tot leden der Hervormde gemeente aangenomen.

»In het Nijmeegsch Dep., »alwaar (zegt stoutweg de Sekretaris), gelijk genoegzaam bekend is, de woelingen der Ultramontanen niet minder dan in andere oorden des vaderlands ondervonden worden", had men, behalve meer voor kinderen uit gemengde huwelijken gezorgd; en te Maasbommel, alwaar inzonderheid de pogingen tot verdringing der Protestanten worden ondervonden", had zich met behulp van *f* 300 een jeugdig landman kunnen vestigen.

»Te Roermond hielp *Hulpbetoon* een tabaksverkooper met *f* 500 gelukkig voort. — Over de Protestantsche school en de bewaarschool aldaar was men zeer tevreden.

»In het Dep. van Rotterdam had men als naar gewoonte weer bijzonder geijverd; de katechisatie voor Roomschen werd goed waargenomen. Maar men beklaagt zich, dat te dier stede in 't afgeloopen jaar meer dan ooit »de zucht tot Proselietenmakerij der Roomschen »werd ondervonden; vanwaar afval, ja maar ook schoone blijken van geloofskracht! — Men schijnt intusschen aldaar, gelijk elders, wel eens door vrome geloofsbroederen om den tuin te zijn geleid. Althans het verslag meende de waarschuwing niet te mogen terughouden, dat men wel moest toezien wie men hielp. Want »het bestuur ondervond hier»van de *dringende noodzakelijkheid*, dewijl *de ondervin»ding leerde*, dat benadeeling of bedreiging van den kant »der Roomschen, *wel eens* tot *voorwendsel* moest dienen »om *bijstand te erlangen*." We nemen aanteekening van deze gulle bekentenis, zoo eens alle die luid uitgeschreeuwde klagten tegen de Katholieken nauwkeurig werden onderzocht, hoe zouden ze, gelijk deze, geheel ongegrond en lasterlijk bevonden en daarmeê de lage kunstgrepen ontmaskerd worden van die fijnen, welke op het lieve geld van *Hulpbetoon* en hare rijke gezusters een begeerig oog houden geslagen.

»We hebben hier en daar slechts enkele berigten uit het verslag geligt: 't is alles overigens als vroeger: giften en voorschotten, grootere en kleinere, tegen zoogenaamde Roomsche concurrentie aan allerlei soort van handwerken en beroepen; gelden vooral om kinderen uit gemengde huwelijken magtig te worden of te blijven; gelden voor bijbel- en traktaatjes-verspreiding, voor bijbellezingen en katechisatiën, ten behoeve van Roomsch en van Onroomsch; bijdragen tot *kosteloos* onderwijs op Diakonie-, Stads-,

Tusschen-, Bewaar-, Zondags- of Burgerscholen voor kinderen, die anders »gevaar liepen", om tot de Roomsche Kerk te worden overgebragt"; geld, altoos geld, om of Protestanten in hun »heilig geloof" zoals Ds Ter Haar het heet, »te versterken", of, zoo mogelijk, hier en daar een armen Katholiek afvallig te maken; en voor die zielenkooperij in 't groot is het vorige jaar *ontvangen* de som van . . . . f 25945,58½
uitgegeven. . . . . - 12680,77½

Zoodat het *batig saldo* bedroeg . . . f 13264,81, waarover echter in den loop dezes jaars alweder voor datzelfde onedele doel grootendeels was beschikt."

Te Groningen bij R. G. J. Sladoot ziet het licht een *Katholieke Volks-Almanak voor het jaar* 1854. Hij bevat in zijn kalender de feesten der Heiligen met de vastendagen, en geeft daarachter de namen der kerkvoogden in het koninkrijk der Nederlanden. Het Mengelwerk geeft verscheidenheid van bijdragen zoo in proza als in dicht voor Katholieken en onkatholieken geschikt. Wij maken gaarne het oordeel van den *Katholiek* tot het onze, als hij zegt: »Het proza neemt de grootste ruimte in. Men vindt daar menige nuttige les: in vele nuttige voorbeelden over de *tien geboden* (1); onder de wijze vermaningen van den *Nachtwaker*, waar treffende plaatsen in voorkomen; onder de tafereelen eens *landpastoors in Braziliё*, en in tal van kleinere stukjes. Ook in dichtmaat is voor afwisseling gezorgd, en ettelijke bijdragen laten zich aangenaam lezen." Wenschelijk ware het dat bij enkele uitdrukkingen en vooral bij de schildering van het tooneel der *broeder en zusterliefde* in den *landpastoor* iets meer ware gelet op de zoo noodige kieschheid om den jeugdigen lezer voor alle schadelijke indrukken te behoeden.

De verdienstelijke uitgever heeft, zoo als onze lezers zich zullen herinneren, de twee eerste katholieke werken van de gravin Ida Hahn-Hahn vertaald in 't licht gegeven, met eene leerrede op het feest van den H. Joseph, door Alban Stolz, onder den titel: *Splinters van het Kruis*. Ook deze werken bevelen wij op nieuw onzen lezers aan.

In verband met de levensbijzonderheden van de godvruchtige en beminnelijke kunstenaresse Maria Tesselschade Roemers, door den heer Alberdingk Thijm, in ons blad van 19, 20 en 22 Jan. des vorigen jaars, medegedeeld, en op nieuw, in romantische form, door denzelfde op uitnemende wijze behandeld in den *Volks-Almanak voor Ned. Katholieken* van 1854, — meenen wij de aandacht onzer lezers met eenigen nadruk te mogen vestigen, op eene door den Boekhandelaar E. J. Brill te Leiden aangekondigde Nieuwe Uitgave der *Brieven van* Pieter Corneliszoon Hooft. Die brieven bevatten onwaardeerlijke bijdragen voor de kennis der geschiedenis van het Nederlandsch Staats-, Krijgs-, Godsdienst- en Letterleven in de eerste helft van de XVIIe eeuw. De vriend der waarheid, ook in het godsdienstige, kan niet anders dan wenschen, bij eene zoo veel mogelijk volledige bekendwording van al wat op het Muider slot gedacht, gesproken en geschreven is. Op dat Muider slot, vanwaar de meeste brieven van Hooft gedagteekend zijn, heeft, als bekend is, gedurende eene reeks van jaren de bloem onzer letterkundigen: Vondel, Hooft, Huygens, de zusters Roemer Visscher, Reael, van Baerle, ook Grotius, Blaeuw, van der Burgh, Brosterhuysen, Coster, Jan Vos, enz. hare vriendschappelijke bijeenkomsten gehouden. Hooft was, door zijne betrekking van Muider Drost, en zijn zwagerschap met Justus Baeck, op de hoogte van *alle* maatschappelijke verschijnsels dier belangrijke dagen; en in zijne *Brieven* worden de meeste dier verschijnselen als in een eigenaardigen spiegel teruggekaatst. Bovendien de bewerker dezer uitgave zal uitvoerige aanteekeningen, onuitgegeven handschriften der betrokken personen, in één woord, alles er aan toevoegen, wat de behandelde feiten kan verduidelijken: terwijl zijne bekende onpartijdigheid (gebleken uit de wederlegging der verdichte gereformeerdwording van Tesselschade — verg. onze bovenaangehaalde bladen) een waarborg oplevert, dat de glans van het Muider slot, wanneer hoorveel is toegebragt door zuiver katholieke elementen, niet zal gebruikt worden om er de *dáár nimmer optvingen* predikantenpartij een aureool mee om het aanmatigend hoofd te gieten.

Wij hebben vernomen, dat de uitgave niet dóór *kan* gaan, tenzij er zich nog een zeker getal inteekenaars opdoet. Het zich zoo gaarne noemend »*protestantsche Nederland*" schijnt tot heden ongezind of onvermogend, om de uitgave te bevorderen van een der belangrijkste boeken, die tot de kennis van een tijdperk onmisbaar zijn, hetwelk het altoos als *zijn* gouden eeuw geliefkoosd heeft. Leenen wij, dus eene handreiking, en geven wij een nieuw bewijs, dat al de tijdperken van de geschiedenis des Vaderlands ons dierbaar zijn, en wij naar niets vragen dan naar waarheid.

Bij alle boekverkoopers kan men inteekenen. Het werk verschijnt in 3 boekdeelen, en zal op ongeveer f 8,— te staan komen. (*Zie Advertentie.*)

(1) Deze 33 bladzijden zijn door denzelfden uitgever tegen een geringen prijs ook afzonderlijk verkrijgbaar gesteld.

De ministerieele *Preuss. Corr.* bevat het volgende:

»In de zitting van de Tweede Kamer der Nederlandsche Staten-Generaal van 8 Dec. a. p. is de aanmerking gemaakt, dat de van den kant van Pruissen genomen maatregelen tot het beletten van den smokkelhandel uit Pruissen naar de Nederlanden, onvoldoende zouden zijn. Wij ontvangen te dien aanzien de mededeeling, dat onlangs aan de algemeene direkte belastingen te Keulen de magtiging verleend is, om bij de uitoefening der kontrôle van het grensverkeer in de Rijnprovincie dezelfde beginselen in toepassing te brengen, welke in de provincie Westphalen reeds dadelijk na het sluiten der overeenkomst van 11 Julij 1851 zijn toegepast geworden. Derhalve zal voortaan ook in de grensdistrikten der Rijnprovincie, (alwaar zulks tot nog toe geen plaats had gehad, omdat men de door versterking der grens-kontrôle genomen maatregelen voldoende achtte ter voorkoming van den sluikhandel) het beginsel gehandhaafd worden, dat binnen de grensdistrikten geen depôts van waren mogen worden geduld, waarvan het na te gaan is, dat zij bestemd zijn, om naar Nederland te worden binnengesmokkeld."

Wij ontleenen aan de *Emancipation* het volgende:

»Te Parijs en Londen wordt het gerucht verspreid dat de Engelsch-Fransche vloot, door eene Turksche divisie bijgestaan, in de Zwarte Zee op Russisch grondgebied een sterke stelling heeft ingenomen, tot waarborg zoolang de Donau-vorstendommen niet ontruimd zijn. Men spreekt ook van eene door den Keizer van Oostenrijk aan den Czaar gevraagde duidelijke en onbewimpelde verklaring der toekomstige bedoelingen van Zijne Russische Majesteit, bovenal ten aanzien van het verblijf van het bezettings-leger aan de Donauoevers. Men voegt er bij dat het eigenhandig antwoord van den Czaar derwijze is geweest, dat de Keizer van Oostenrijk deswege zich niet voldaan heeft kunnen toonen. Daarbij wordt nog gezegd dat de Russische ambassadeur te Parijs vertrekken te Brussel heeft doen gereed maken, ten einde aldaar, in geval van eene vredebreuk, te kunnen verblijven, om niet te ver van de Fransche en Engelsche hoofdsteden te zijn.

»Het zou van onze zijde eene onvergeeflijke aanmatiging zijn, die gewigtige tijdingen te durven bevestigen; wij bepalen ons ze mede te deelen, gelijk ze in de hoogere kringen worden verspreid. Al wat wij durven bevestigen, is, dat de beste verstandhouding tusschen de gouvernementen van Napoleon III en Koningin Victoria heerscht, en dat die van Oostenrijk en Pruissen minder afkeerig zijn, dan eenige weken geleden, om krachtdadig de uitkomsten dier verstandhouding te bevorderen, door zich nauwer aan de Engelsch-Fransche politiek te sluiten, die, men moest erkennen, thans de waarborg der traktaten en van het Europeesch evenwigt is."

Aan de heden (gedeeltelijk door middel van den telegraaph) ontvangen officieele berigten wegens de gesteldheid der rivieren ontleenen wij het volgende:

Te Keulen was de hoogte van het water heden morgen ten 8 ure 10 voet 11 duim Rhijnl. met eene daling van 2 voet 1 duim in het etmaal. Er vertoonde zich daar geen ijs; doch tusschen Mainz en Coblenz was de rivier nog digt. Het Moezelijs was reeds den 10den te Coblenz voorbij gedreven. Te Lobith was de rivier [illegible] ijs. De overlaat van den [illegible] Rhijndijk [illegible] 12den des morgens met 93 duim. Te Millingen zat het ijs toen nog vast en sterk op elkander geschoven; het water was vallende.

De Waalmond bij Hulhuizen was heden morgen ten 12 ure open; in den afgeloopen nacht was er beweging in het ijs van Lent tot Tiel. De aanwas van het water op de Waal was vrij aanzienlijk en bedroeg te Gent 2.10 el en te Lent 0.99 el in het etmaal. Ook bij Gorinchem bleef de rivier langzaam wassende, het ijs werd nog te voet en met schietschouwen gepasseerd. In de killen was het ijs over het algemeen nog onbewegelijk doch volgens berigt van den 12den ten 6 ure des morgens deden zich boven en in het Steurgat eenige open vakken voor.

In het Pannerdensche Kanaal zit het ijs vast tot even boven Peppelgraaf. Gisteren avond was er voor Arnhem ijsgang, doch heden zat de rivier weder vast. De waterstand was aldaar 1.31 el o. N. P. Op de Lek zit het ijs nog onbewegelijk met steeds wassend water.

De IJsselmond was den 12den nog digt na den 11den open te zijn geweest; het water teekende 1.80 el o. N. P. met 2.20 el aanwas in het etmaal. Gisteren avond was er ijsgang te Westervoort, die echter weder heeft opgehouden; de waterstand aldaar was 0.80 el o. N. P. voor Deventer heeft het ijs zich in den nacht van den 12den weder gezet.

De Maas was den 11den voor Maastricht zonder ijs; hetzelve is den 11den des voormiddags ten 10 ure losgegaan. In den daaropvolgenden nacht ten 2½ ure bereikte het water voor Grave den stand van 10.05 el + A. P. De Beersche overlaat liep alstoen over met 10.09 el, weshalve het sein is gegeven dat de Maas om was. Sedert dien tijd was de rivier, die vrij van ijs was, vallende. Te Ravenstein en meer benedenwaarts zat de Maas nog vast. (*N. R. C.*)

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben, bij resolutie van 10/12 Januarij jl. bepaald, dat de verkiezing van een lid der Prov. Staten, ter vervulling der vakature, ontstaan door het overlijden van Jhr. Mr. P. van de Wall van Puttershoek, zal plaats hebben in het hoofdkiesdistrikt Dordrecht, op Woensdag den 25 Januarij 1854.

Men verneemt, dat, ten gevolge der cirkulaire van den Staatsraad, kommissaris des Konings in de provincie Zuid-Holland, omtrent de afschaffing der kermissen, reeds aanvankelijk tot die afschaffing besloten is door de gemeenteraden van Benthuyzen, Hekendorp, Hoog-Blokland, Hoogemaden, Krimpen aan de Lek, Leerbroek, Ooltgensplaat, Overschie, Rozenburg, Veur en Langeruige Weide, terwijl in den loop van het jaar 1853 de kermis bereids afgeschaft was in de gemeenten Oud-Alblas, Bleiswijk, Goudriaan, 's Gravesande, de Lier, Maasland, Moer-Capelle, Monster, Noordwijkerhout, Naaldwijk, vier Polders, Wateringe en Woubrugge. (*Dagbl. v. Z. H.*)

De Direktie der Nederlandsche Rijn-spoorweg-maatschappij, heeft bekend gemaakt, dat, te beginnen met den 15en Januarij aanst., het uur van vertrek van den *eersten trein* van Amsterdam naar Arnhem met een *kwartier uurs* wordt vervroegd; en alzoo ten 7 ure 45 min. des morgens wordt bepaald.

De Uren van vertrek der tusschengelegen Plaatsen hebben dien ten gevolge eveneens een Kwartier Uurs vroeger plaats.

's GRAVENHAGE, 13 Jan. Ten aanzien van de garnizoens-verwisseling van het 2e reg. dragonders, alhier in bezetting, is nog niets bepaald bekend.

— De minister van Oorlog heeft bekend gemaakt, dat op Dingsdag, den 14 Februarij aanst. zal worden overgegaan tot de publieke aanbesteding der leverantie van remontpaarden, welke aanbesteding ditmaal op eene tweeledige wijze zal worden beproefd, namelijk voor het benoodigd getal paarden, gedurende een jaar (1854), of wel voor vijf achtereenvolgende jaren, ingaande met den 1 Januarij 1854. Het getal paarden voor ieder korps, is bepaald als volgt: voor het 1e reg. dragonders te Maastricht, op 66 paarden; voor het 2e reg. dragonders te 's Gravenhage, op 66 paarden; voor het 3e reg. dragonders te Haarlem, op 66 paarden; voor het 4e reg. dragonders te Deventer, op 66 paarden; voor het regement veld-artillerie te Utrecht, op 42 paarden; voor het reg. rijdende artillerie te Leiden, op 42 paarden; en voor het korps jagers te paard te Leeuwarden, op 36 paarden.

BATAVIA, 25 Nov. Wij hebben de *Javasche couranten* tot den 24en November ll. ontvangen. Den 9en November had de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie het dagelijksch beheer van zaken weder aanvaard, waarmede gedurende zijne ongesteldheid belast was geweest de staatsraad in buitengewone dienst, waarnemend vice-president van den Raad van Indie, J. F. C. Rulofs.

Verder zijn in de [illegible] de volgende benoemingen van den Gouverneur-Generaal bekend gemaakt.

[illegible] November ll. heeft in de residentie [illegible] een orkaan gewoed, door welken in en nabij de dessa Tjiroempoet, onder het distrikt Goenoeng Parang, 41 huizen, 24 padieschuren, 467 koffijboomen en 202 dadapboomen zijn omgerukt.

De bewoners der huizen hebben zich bij tijds verwijderd, waardoor verhoed is dat verdere ongelukken plaats vonden.

— Van Palembang wordt onder dato 31 Oktober ll. berigt, dat de Ampat Lawang weder eenigzins onrustig was, ten gevolge der pogingen van zekeren Djenpoet, broeder van den Pangeran van Lobo Poeding, om opstand te verwekken, waartoe afgunst hem zou aanzetten, daar zijn broeder hem als marga-hoofd heeft vervangen. De landregten waren nagenoeg geheel aangezuiverd; het overige zou spoedig volgen.

In de Sindang Blitie en Sindang Klingie ging de regeling van het bestuur steeds voort; een mobiel detachement troepen van 70 man bevond zich nog in die streken.

Aan eenige pradjoerits van Tebing Tingie, begeleid door den Pattie van Moeara Semangoes, was het gelukt zich meester te maken van den poeljang Tjedong, die in der tijd de marga Soengi Kroh in verzet bragt, en zich laatstelijk met eenig gewapend gevolg in een koeboean, in het bosch nabij de grenzen van Moejie-Oeloe, ophield. In de schermutseling, daarbij ontstaan, waren twee man van zijn gevolg gesneuveld, en eenige mannen en vrouwen opgevat.

Deze Tjedong is een zeer mismaakt wezen, van omstreeks dertig jaren; — armen en beenen zijn hem gedeeltelijk aan het lijf vastgegroeid, hij spreekt goed, en schijnt een helder verstand te bezitten.

Ter hoofdplaats Palembang was alles rustig, en de handel, ondanks de daling der prijzen, vrij levendig; het

katoen bleef prijshoudend; de oogst van dit jaar kwam langzamerhand af; vele Sumanapsche en Javasche praauwen lagen hier in lading; — bij het hooger worden van den waterstand op de rivieren, zag men belangrijke hoeveelheden katoen en rijst te gemoet.

— Van Amboina zijn berigten ontvangen, loopende tot het laatst van September.

De weersgesteldheid was gedurende die maand zeer gematigd geweest, en had zich alleen gekenmerkt door veel onweder; — in den gezondheidstoestand was geene noemenswaardige verandering ten voor- of nadeele gekomen.

Volgens de te Amboina ingekomen opgaven nopens den nageloogst van dit jaar, zou dezelve vermoedelijk bedragen, van de negarijen sorterende onder: Amboina 17,820 ℔, Saparoea 137,500 ℔, Hila 30,000 ℔, alzoo te zamen 185,320 ℔.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 13 Januarij. Ter beurze liep het gerucht dat Oostenrijk en Pruissen protest hadden ingediend tegen het binnenloopen der eskaders in de Zwarte Zee. Op de Weener beurs daarentegen wilde men weten dat de Keizer van Oostenrijk zich naar Petersburg zou begeven.

— De *Pays*, over de oostersche quæstie sprekende, besluit met het volgende ten aanzien der houding van Rusland:

»Het Weener protokol van 5 December bevat zulke beginselen dat Rusland er zich niet tegen kan verzetten, wil het zijn eigen beloften en verklaringen van vroeger niet openlijk te schande maken. Door die beginselen te bestrijden zou het onwillekeurig bekennen, dat het inderdaad gemunt is op de onafhankelijkheid en zelfstandigheid van Turkije. Wat zou er in dat geval worden van de zoo plegtige verzekeringen des Czaars, dat men hoegenaamd geen vinger zou uitsteken naar de souvereiniteit van den Sultan of in den zin had een duim grondgebied aan het Ottomanische rijk te ontnemen.

»Er is dus in het Weener protokol niets waar Rusland tegen kan hebben, of dat niet overeenkomt met zijn eigen wenschen.

ENGELAND.

LONDEN, 13 Jan. De voortgang van het Protestantismus in Italië, is sedert eenigen tijd het onderwerp eener bestendige korrespondentie in de Londensche dagbladen en geeft de stof tot een polemiek die zeer nuttige wenken inhoudt. Een geabonneerde van den *Times*, die jaarlijks Sardinië en Piemont bezoekt, vertelt ons bij voorbeeld de wondervolle uitwerkselen welke de bijbelverspreiding te weeg brengt, zelfs als politiek onderwijs. Men leest:

»De Bijbel was hier eertijds gelijk overal in Toskane en Rome streng verboden (1); maar naar gelang hij is ingevoerd en in omloop gebragt, heeft de vrijheid van denken en handelen zich meester gemaakt van den geest des volks, welk omtrent alle punten van zedelijk, maatschappelijk en staatkundig belang de voldoendste inlichtingen heeft gevonden. Een bankier van Genua heeft nog verhaald, dat hij, na een Bijbel van Diodati gekocht te hebben, eene bijzondere studie van dat boek gemaakt heeft, en er zoodoende achter is gekomen, waarom de priesters het voor 't volk verborgen houden. Die lezing maakte hem protestant! Hij verzekerde mij dat onderscheiden personen, die als hij eene vereerenswaardige plaats bekleedden in de maatschappij, zich in denzelfden toestand bevonden, maar dat zij er niet voor uit durfden komen, uit vrees van zich zelven en hunne gezinnen in den grond te booren; maar voegde de bankier er op een veelbeteekenenden toon bij! Wij kunnen niet lang meer ons krommen onder de onderdrukking der priesters: *Wij moeten opstaan*..

»De reiziger ontdekt in Sardinië, sedert de vrijheid van gevoelen en spreken er is geoorloofd, eene verbazende omkeering onder alle klassen der bevolking. De geest van diskussie wint veld en loopt zoo goed over *politieke* als over godsdienstige onderwerpen. Het is waarlijk vertroostend de Toskaansche en Romeinsche onderdanen Piemont te zien doorkruisen, want zij ademen er een zuiverder lucht en kunnen hunne gevoelens vrij uiten."

Die getuigenis bevestigt op nieuw de meening dat de Bijbels der Engelsche Bijbelgenootschappen wapenen zijn ter voortplanting van staatkundige beginselen, en dat de uitleggingen der kolporteurs de leerlingen aanzetten tot *opstand*. De revolutionnaire bemoeijingen van Engeland in de Sardinische staten zijn nooit zoo treffend ontsluijerd. De voorzigtigheid schijnt men niet meer in acht te nemen, en de *Times* berigt zelfs in een andere korrespondentie, dat de Waldenzen weldra ook te Genua een tempel zullen hebben even als te Turijn. Dat die Genueesche tempel gelijk de Turijnsche zal dienen om de Engelsche politiek te onderwijzen valt niet te betwijfelen, wijl het protestantismus voor Engeland geen andere beteekenis meer heeft dan eene staatkundige en men, gevoelende dat dit werktuig ook als zoodanig in Groot-Brittanië zijn kracht verliest, thans er op uit is om zijne vernielende werking in Italië te beproeven.

(1) Dat is onwaar. Er is eene Italiaansche, kerkelijk goedgekeurde vertaling van den bijbel, die door geheel Italië verspreid is. (RED.)

DUITSCHLAND.

WEENEN, 13 Jan. Het gerucht is hier in omloop dat het Petersburger kabinet eenige neiging tot inschikkelijkheid aan den dag legt. De hoop op eene minnelijke beslechting van het Oostersche vraagstuk wordt daardoor verlevendigd.

— Het antwoord van de Porte, waarbij zij de voorstellen der groote mogendheden aanneemt, is thans ontvangen en door de gezamenlijke vertegenwoordigers voldoende geacht, naar St. Petersburg gezonden, met dringende uitnoodiging dat men nu ook van die zijde tot deze voorstellen zal toetreden.

— Heidelberg, 6 Jan. De *Schwäb Merkur* is wrevelig dat het ministerie de bekende vier, op bevel des Aartsbisschops te doene predikatien, niet belet. *Ook hier kan niets baten dan de erkenning van het heilige goede regt der Kerk.* Dat ontegensprekelijk regt werd heden te dezer stede, met blijde verrukking, in de eerste der vier predikatien verkondigd, en de geestelijke vreesde niet, het gisteren door den stads-direkteur, aan het hoofd van het *Heidelberger Journal*, kerkvijandig artikel met diepe verachting te verguizen en er voor te waarschuwen.

— De van hier verdreven kapellaan Rück, is ten gevolge van het aanzoek van den heer stads-pastoor bij het Groot-hertogelijk ministerie van Binnenl. Zaken, weder teruggekeerd.

— De *Augsb. Postz.* behelst eene verklaring van den heer Haass uit Bruchsal, waarin hij ontkent het in de *Augsb. Postz.* voorkomende aan hem ten laste gelegde gezegde, betreffende den eed, door welken elke priester den Aartsbisschop en diens bevelen gehoorzaamheid belooft, en dat aldus luidt: »Welke priester ook dezen eed moge gedaan hebben; ik tel dien evenmin als den eed, gedaan door een lid van eene demokratische vereeniging." (Gelijk bekend is, heeft Dr. Schulz, te Heidelberg, de echtheid van genoemd gezegde in de *Allg. Ztg.* uitdrukkelijk bevestigd. Wij zien de oplossing dezer tegenspraak dan ook spoedig te gemoet.)

— De pastoor van Stockheim bij Duren in Pruissen is in den nacht van 5 op 6 dezer vermoord; ook zijne dienstmaagd is omgebragt; al de goederen der pastory waren gestolen. De pastoor was 80, de dienstmaagd 60 jaren oud.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 14 Januarij.

GETROUWD (12 Jan.): T. Brands met G. Temmink.

BEVALLEN (11 Jan.): M. C. van Nederhasselt, geb. [illegible] mer, Z. — (13 Jan.): J. L. Ten [illegible], geb. [illegible]lers, doode D.

OVERLEDEN (8 Jan.): A. A. Haentjens, wed. G. E. Lan[illegible] (9 Jan.): A. van Eden, 70 j. — (11 Jan.): Het Kind van [illegible] d. J. Belinfante. — (12 Jan.): [illegible] W. van Orsoy, 78 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 12 Jan. Belg. [illegible] 3 en 1 aut. 1842 4½ pc. 92, 1852 —; Spanje 1⅛ pc. 20⅛; binnenl. 3 pc. 39; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. —.

PARIJS, 12 Jan. Fransche 3 pc. 70,60; 4½ pc. 98 90; Spanje 3 pc. Binnenl. 37¼; id. 1 pc. —; Russen 4½ pc. 90½; Met. 5 pCt. —; Romeinsche Leening 1850 90½.

LONDEN, 13 Jan. Consols 92⅞ a —; 3 pc. Spanje uitgest. 42¼ a —; 1 pc. dito 20⅝ a —, Comité-Bewijzen 2¾ a —; Passive 4¼ a —; Rusl. 5 pc. 108½ a —; 4½ pc. dito — a —; Holl. 4 pc. 94½ a —; 2½ pc. — a —; Braz. 97 a —; Peru 4½ pc. 65 a —; Gren. uitg. 6¼ a —; id. werk. 19 a —; 3 pc. Mexiko 23½ a —; 4 pc. Portugal 39 a —; Ecuador 4¼ a —; Wissel op Amst 11.16; Weenen 3/m. —.—; Hamburg 3 m —.—.

PETERSBURG, 7 Jan. Wissel op Londen 39⅛ a 6 5/16; Hamburg 34⅛ a 34 5/16.

WEENEN, 13 Jan. Met. 5 pc. 92⅜, id. 4½ pc. 82; Bank-Aktien 1320; Wissel op Londen 11.54, Amst. 103.—; Parijs 143⅝, Goud —; Zilver —.

BERLIJN, 13 Jan. 3½ pc. Pruissische Staatschuld 90½.

HAMBURG, 13 Jan. Spanje 3 pc. binn. 36; id 1 pc. 18⅞; Sardinië 5 pc. 81; Wissel op Londen 3/m. 15½; Amst. 36.05; Weenen 92.

FRANKFORT, 13 Jan. Met. 5 pc. 73⅞, 3 pc. Spanje binnenl. 38⅞; id. 1 pc. 20 5/16; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55⅝	Livorno	2/m.	f 38⅝
»	zigt	» 55⅞	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg	»	» 1.84
»	½/m.	» 55⅝	Weenen	6/w.	» 28¼
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg	»	» 85¾
Cadix	»	» 242	Frankfort	»	» 98¾
Seville	»	» 239	Hamburg	2/m.	» 35 5/16
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» 35 7/16
Lissabon	»	» 40¾	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» 40¾	»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» 45½	Rotterdam	»	» [illegible]

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

	pCt.	13 JAN. 4 u. gebl.	14 JAN. 4 u.		gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.		61½	61⅝	61 15/16	61 15/16
Dito Dito	3	73½			
Dito Dito	4	92¾	91⅝	92	92
Amortisatie	3½				
Handel-Maatschappij	4½	124¼	123½		
Haarlemmermeer	5				
O. I. Leening 1844	4		91⅝		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½				
Dito Hollandsche dito					
Obligatiën	4½				
België, Certifikaten	2½				
Dito	4½				
Dito *Rothschild*	2½	49	48⅝	48⅝	
Frankrijk, Certifikaten	3				
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	103¾	103⅝	104	
Dito A°. 1828—1829	5	102½	102¾		
Inschr. op 't Grootboek	6				
Dito Certifikaten	6	69¼			
Certifikaten te Hamburg	5				
Negot. 1831 en 1833	5	92½	92⅝		
Negot. 1840	4	87¼	87⅛		
Dito *Stieglitz*	4	86½	86⅝		
Dito Nieuwe	4				
Nieuwe Engelsche	4½	91¾	91½	92	
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans 1		20½	21 5/16	21⅜	21 5/16
Nieuwe	3	42¾	43½		
Binnenlandsche	3	39¼	38 11/16	38⅞	38⅞
Cert. Coup. Sp. Com.		4 13/16	4 13/16		
Amortisable Schuld					
Portugal, te Londen	3	35⅞	35 15/16	36	35 15/16
Dito Uitgestelde					
Weener Bank	5				
Dito	4		65		
Metalliek 1816—1852	5	70⅝	71⅞	72¼	
Dito 1847	2½	37¼	37	37¼	
Dito 1851 en 1852	2½	37¼	37	37¼	
Dito 1849	5	88¼	87	87¼	87¼
Dito Letter B	5	88¼	87	87¼	87¼
Aand. f 500 bij *Rothsch.*					
Dito f 250 dito 1839					
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5				
Polen, Obligatiën	4	78⅞	79		
Aandeelen 1835					
Dito met Loting fl. 500					
Sardinië, te Londen	5				
Denemarken, dito	5				
Peru, dito	4½	62½			
Grieken, te Londen	5	6⅝			
Philadelphia, bij *Hope en C°.*	5				
Dito te Londen	6				
Dito Bank			3⅞		
Louisiana, te Londen	5				
Brazilië, te Londen 1824	5	95			
Dito 1843	5				
Granada, dito à £ 100	2½	18¾	18 15/16		
Dito Uitgestelde		7			
Ecuador		3½			
Mexiko, te Londen £ 100	3	22 15/16			
Dito Onbepaalde	3	22[illegible]	22 13/16	22⅞	
Venezuela, te Londen	3½	26¾			
Dito Uitgestelde	1				

Met uitzondering van Hollandsche en Oostenrijksche fondsen, welke beter te plaatsen waren, verkeerde de markt over het algemeen in eene flaauwe stemming, met veel handel in Spaansche, Portug. en Mexikaneh.

Koers van het Geld. Beleening 3 pCt., Prolongatie 3 pCt. Diskonto 3 pCt.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 14 Januarij.

Overzigt der Week.

KOFFIJ. Hierin is zeer weinig handel geweest; de prijzen hebben zich daarbij goed staande gehouden, als voor goed ordinair, blank *Java* tot 33 cs.; zelfs wordt voor ordinair blank op Ceel te vergeefsch 32½ geboden. — Dezer dagen zijn alhier voor partikuliere rekening aangebragt: 3500 balen *Padang*, dewelke dadelijk bij het openen der scheepvaart aan de markt verwacht worden.

THEE. Hoewel zonder omzettingen blijft de markt in eene zeer vaste stemming.

TABAK. Geene eerstehands aanvoeringen hebben hierin plaats gehad, alleen ijk is de voorraad van *Maryland* met een aanvoer van 89 vaten vermeerderd.

SUIKER. *Ruwe* blijft willig gestemd met genegen kooplust tot hoogere prijzen, zonder disponiblen voorraad van eenig belang. — Te Rotterdam zijn, zoo men vermeent voor hier afgedaan: 617 kranjangs *Java* in loco, N° 13¾ kwaliteit gemeen, à f 31½, terwijl voor zeilende partijen ruim f 1 boven de middelprijzen van November zoude te bedingen zijn. — *Geraffineerd* voor *Uitvoer* met genegen koopers tot iets hoogere prijzen, vooral op levering. — Behalve enkele kleine partijen voor dadelijk tot de onderstaande noteeringen zijn nog verkocht: 200 mille kilo Crushed W & Z tot f 32, te leveren in Februarij. Men noteert: Crushed N S R superfine f 35½, N° 2 f 33½, N° 3 f 32½; B K N° 1 f 33, N° 2 f 32; B & H N° 1 f 32½, N° 2 f 31½; S & T N° 1 f 32½, N° 2 f 31½, N° 3 f 31; W & Z f 34½; T & G f 31. — In Kandij is niets omgegaan. — De prijzen in *Consumtie* hebben eene kleine verandering ondergaan en zijn als volgt aan te geven: *Melis Stoom* N S R N° 1 f 68, f 69, N° 2 f 66, N° 3 f 63, 64; B K N° 3 f 62, 63, B & H f 61, S & T N° 1 f 63, N° 2 f 62; W & Z f 60. *Basterden* geel f 49, 52, helbruin f 46, 48, bruin f 44, 45. — *Stroop.* Stoom f 31; O F f 32, 33.

SPECERIJEN. *Prima Notenmuskaat* goed prijshoudend op 190 cs. — *Foelij* à 175 a 180 cs. gehouden. — *Nagelen* 41 a 43 cs. na kwaliteit te noteeren. — *Peper* iets meer gevraagd, in *Sumatra* in groote balen [illegible] *Chineesche* [illegible]

GEDROOGDE VRUITEN. *Krenten* in eene betere stemming, hoewel er niets van eenig belang omgezet wordt. *Rozijn. Samos* meer gevraagd: jarig tot *f* 10 gezocht en wordt op *f* 10½ a 12 na kwaliteit gehouden. Nieuw onder *f* 14 niet te koop niet weinig afgevers. In *Smirna* Fruit is nog niets gedaan en wordt te hoog gehouden.

RIJST. Door aanhoudende vraag voor het binnenland en eenige inkopen voor Belgie hebben en wederom belangrijke omzettingen plaats gehad tot *f* ¼ hoogere prijzen. Ord. gepeld *Java* met *f* 11¾, blank *f* 11¾, Voorloop *f* 12 a 12¼, Tafel *f* 12¾, 13 betaald. Op levering in Maart en April heeft men voor gewoon gepeld *Arakan* bij partij *f* 11¼ a *f* 11¼ besteed. Alhier zijn uit de eerste hand afgedaan 4300 matten ongepeld *Lombok* tot *f* 9¼, alsmede te Rotterdam 6500 balen ongepelde Tafel tot *f* 12 welke laatste prijs hier voor eene partij van 3600 balen te vergeefsch geboden wordt.

POTASCH. Wordt zeer vast op prijs gehouden; Petersburger *f* 14½ E. Een paar partijtjes Toscaansche hebben *f* 14¾ en *f* 15 Entrepot opgebragt.

STERKE DRANKEN. *Genever* 100 °/o eerste soort *f* 24½, tweede soort *f* 23½. — *Moutwijn* 91 °/o *f* 12½ pr. vat a kantant, en om dadelijk per spoortrein te ontvangen. — In alle andere artikelen is noch handel of prijsverandering te vermelden.

GRAANMARKT.

MIDDELBURG, 12 Jan. Tarwe, puike jarige Zeeuwsche *f* 17 a 17,50, dito puike Nieuwe *f* 17, 17,50 en *f* 17,75; Zomer *f* 13; puike jarige Walchersche *f* 17.50, dito puike blanke Nieuwe *f* 17,20, 17,50; *f* 17,75 en *f* 18, mindere soorten *f* 16 a 17; puike blanke, zeer zware Amerikaansche Tarwe op 80 Ned. 6 netto pr. Mud *f* 18,50. Walchersche Zomer *f* 14,25 a 15. — Rogge, Zeeuwsche puike soorten *f* 13,50 tot 14; Bergen op Zoomsch *f* 13; Vlaamsche *f* 13,50. — Gerst, Winter *f* 8; Zomer dito *f* 7 a 7,25. — Walchersche Witteboonen puike soort *f* 14,25 en 14,50; Dito Bruineboonen puike soort *f* 15; Walchersche Paardeboonen *f* 8, later *f* 8,25. — Walchersche Groene Erwten *f* 12,50 tot 13 voor de kleine en *f* 13 a 13,75 voor de groote. — Zeeuwsche Erwten *f* 10,80 a 11,25; dito Paardeboonen *f* 7,50 en *f* 7,75. — Koolzaad *f* 13,25. — Raap-Olie *f* 43. Patent-Olie *f* 45. Lijn-Olie *f* 34 pr. Vat. — Harde Lijnkoeken *f* 11,50 pr. 104 stuks.

LONDEN, 12 Jan. *Suiker. Ruwe.* blijft willig gestemd. Van vreemde soorten heeft men verkocht 10,000 kisten Havana, waaronder de helft N° 11½ tot 37 a 37 a 37 s. 9 d. met 13 s. regten, alsmede 1000 zakken Bahia.

Koffij. In veiling verkocht 654 balen Native Ceylon tot 50 s voor goed ordinair. Andere soorten blijven gevraagd tot volle prijzen.

Thee. Met minder kooplust ofschoon niet lager.

Granen. Vreemde Tarwe met goede kooplust tot stijve prijzen. Gerst prijshoudend.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 13 Jan M. Jacobs, Baltimore, Soerabaija. - J. Goedkoop, Prins Hendrik, Panaroekan. - J. W. Scheeve, Adrianus en Willem, New-York - D. D. Ouwehand, Amstel, Triëst, 1 v. Heal

HELVOET, 13 Jan. A. J. Maas, Bulgersteijn, Batavia - F. A. Bannemeijer, Nagasaki, id, 1 v. Falm. — Voor den wal: R. J. Rijken, Batavia.

UITGEZEILD:

BATAVIA, 9 Nov. Hamann, Alfred, Rott. — 13 Nov. Boursseville, Jacoba, id.

STRAAT SUNDA, 6 Nov. Jackman, Malvina Vidal, v. Batavia n. Rott. — 10 Nov. Hamman, Alfred, v. Batavia n Rott. 13 Nov. Ouwehand, Kinderdijk, v. Batavia n. Rott.

TJILATJAP, 7 Nov. Noordhoek Hegt, 3 Vrienden, Amst

PASSAROEWAN, 28 Okt. Bourseville, Jacoba, Rott — 8 Nov. Scharper, Erasmus, Rott.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Kapt. R. J. Scholten, van Batavia in Helvoet binnen, rapporteert den 28 Oktober, op 33° 37' Z. Br. en 28° 22' O. L. gepraaid te hebben het schip Prins Hendrik, kapt. J. Goedkoop, van Batavia naar Amsterdam; aan boord was alles wel.

De 28en Nov op 4° N. Br., 22 W. L. Joan Melchiori Kempes, kapt. C. Schaaf, v. Rotterdam n. Batavia.

Den ... op 49° N. Br., 6° W. L. Bremerhaven, kapt. Hacken, v. Amsterd. n. Odessa.

Den ... op 29° 39' Z. Br., 96° 20' O. L. Luit. Admr. Stellingwerf, kapt. M. C. E. Mispelblom Beijer, v. Batavia n. Australiën.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Nepthunus, P. Schuurman. 5660 b. Koffij, 20.8 kann. Suiker, 371 sch. Tin, 3679 b. Bindrottingen N. H. M.

BATAVIA, Prins Hendrik, J. Goedkoop. 7180 b. Koffij 1739 kann. Suiker, 780 sch. Tin, 2871 b. Bindrottingen N. H. M.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 14 Januarij in lading naar:

Manheim — A. Bauduin, Urania.

Ludwighaven, Manheim & Heilbron — J. B. Hanlein, Delphin.

Dusseldorp — A. Grenshauser, Erbherzog Johan.

Rijnhoogte. KEULEN 12 Jan. 13 vt. 7 dm.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HUIZEN IN HET O. Z. HEEREN-LOGEMENT.

Op Maandag 16 Januarij, des middags ten 12 ure.

De Suiker-Plantaadje *Slootwijk* c. a., in Suriname, groot 1310 Akkers.

Des avonds ten 5 ure.

N°. 1. Een Huis, Tuin en Erve, Keizersgracht, Y 139.

2. Een Huis, Achterhuis en Erve, Amstel, C 476.
3. Een Pakhuis en Erve, als voren, C 473.
4. De helft in den Wind-Korenmolen *de Bul*, bij de Hoogesluis, W 661 en 662.
5. Een Huis, Tuin en Erve, 2e Weteringdwarsstraat, BB 234 en 235.
6. Een dito, 2e Weteringdwarsstraat, BB 294.
7. Een dito, Rozengracht, DD 358.
8. Een Huis, Achterhuis en Erve, Singel, KK 86.
9. Een Huis en Erve, Rozengracht, DD 513.
10. Een Huis, Achterhuis en Erve, Zeedijk, M 182
11. Een Huis en Erve, Kalverstraat, D 138
12. Een dito, Elandstraat, GG 71
13. Een dito, Prinsengracht, NN 53.
14. Een dito, Anjelierstraat, OO 426.
15. Een dito, als voren, OO 427.
16. Een Huis, Achterhuis en Erve, Vierwindendwarsstraat, VV 146
17. Een Huis, St. Nikelaasstraat, H 405
18. Een Pakhuis en Erve, Prinsen-Eiland, VV 169.
19. Een Huis, aan den Baarsjesweg, N°. 410
20. Het Buitenverblijf *Voorhout*, aan den Buiten-Singel, over het Leidsche Bosch, XX 13 en 14.
21. De Opstallen van 4 Pakhuizen, Prinsengracht, CC 536 a 539.

Advertentiën.

(3627) Heden overleed alhier, na een langdurig en geduldig lijden, in den ouderdom van ruim 70 jaren, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de Heer ADRIANUS VAN ETTEN, Oud Notaris te dezer stede, diep betreurd door mij, zijne kinderen, behuwdkinderen en verdere betrekkingen.

AMSTERDAM, 9 Januarij 1854. — Wed. A. VAN ETTEN, geboren OCKERSE.

(3631) Heden overleed alhier plotseling, ten huize van onzen Broeder, onze innig geliefde Vader, de Wel Edele Heer CORNELIS WEIJN, in den gezegenden ouderdom van bijna 93 jaren.

DOESBORGH, 8 Januarij 1854. — *Uit aller Naam* J. F. A. WEIJN, Notaris.

Eenige Kennisgeving.

Eene fatsoenlijke Jufvrouw, van de R. C. Godsdienst, oud 21 jaren, verlangt zoo spoedig mogelijk geplaatst te worden, als **Jufvrouw van Gezelschap, Winkeldochter** of ter **Adsistentie in eene Huishouding,** zonder salaris en des verkiezende ook zonder inwoning. Reflecteerenden gelieven zich te vervoegen met *franco* brieven onder N°. 21, bij den Boekh. H. A. ZWEERS, Kalverstraat bij de Munt, te Amsterdam. (3633)

Eene Jufvrouw, van de R. K. Godsdienst, tusschen de 25 en 30 jaren, zag zich gaarne geplaatst tegen Mei of vroeger in een **Winkel** of **ter assistentie in een huishouden.** Adres bij L. VAN DER BURG, mr. broodbakker wijk M, N°. 156, in 's Gravenhage. (3632)

Op ondervinding gegronde Beoordeeling van de werking der Revalenta Arabica, in tering, door Doct. GRIES.

Mijne Echtgenoote, welke sedert vele jaren reeds aan de borst was lijdende, werd in dat tijdvak zoo gevaarlijk ziek, dat ik haren dood te gemoet zag. Middelen, welke zich in andere gevallen van etterzakken heilzaam betoond hadden, weigerden hier volkomen hunne dienst, terwijl de zwakte dagelijks toenam en niet wilde wijken voor de meest beproefde voedingsmiddelen. Op raad van eenen vriend in Hanover, even als ik, Doctor in de Geneeskunde, welke zich bij voorkeur met borstlijders bezig hield, en die de **REVALENTA ARABICA** sedert hare ontdekking vaak aanwendde en nog aanwendt, liet ik ze ook mijne Vrouw gebruiken, en ik moet in gemoede bekennen, dat dit zoo vaak genoemde en verschillend beoordeelde middel mijne stoutste verwachting overtroffen heeft. Mijne ... herstelde van oogenblik tot oogenblik, hare zwakte verminderde langzamerhand en nadat zij dit voedingsmeel gedurende zes weken gebruikt had, was haar toestand zoo in het oogloopend verbeterd, dat zij nog slechts enkele oogenblikken op den dag te bed behoefde te blijven. Reeds na veertien dagen was het zoo uitputtende nachtelijke zweet opgehouden, het opgeven verminderde langzamerhand en de gezondheidstoestand en krachten mijner Vrouw kunnen gezegd worden geëvenredigd te zijn aan haren ligchaamsbouw, daar zij reeds gedurende eenige uren daags hare huisselijke bezigheden kon verrigten. Met dankbaarheid jegens het Opperwezen voor de herstelling mijner Vrouw, reken ik mij tot een aangenamen pligt deze uitstedende werking der **REVALENTA ARABICA** in Borstteringen bekend te maken.

GRIES, *Doctor in de Geneeskunde.*

MAAGDENBURG, 16 September 1853. (3634)

CONCERT

ten voordeele der Armen van de **Vereeniging** van den *H. Vincentius van Paulo.*

Op Dingsdag 17 Januarij 1854, des avonds ten 7 ure,

in de Zaal van het PARK.

Op hetzelve zal worden ten gehoore gebragt:

DE SCHEPPING, *Oratorium* van **J. HAIJDN,**

onder leiding van den Wel-Edelen Heer

J. B. VAN BREE.

De gelegenheid ter inteekening is mede opengesteld à *f* 2 bij de Heeren THEUNE & CIE. en TH. J. ROOTHAAN.

Ten opzigte der Rijtuigen wordt men verzocht zich te gedragen volgens het Reglement, daarvoor door de Policie uit te vaardigen. (3614)

(3635) Bij den Boekhandelaar E. J. BRILL te Leiden zal weldra, *bij genoegzame deelneming*, het licht zien:

Eene nieuwe, herziene en vermeerderde uitgave van

HOOFTS BRIEVEN, met aanteekeningen voor Taal, Geschiedenis en Letteren, in 12° formaat, tegen 12½ cents het vel druks van 24 bladzijden. Na de uitgave wordt de prijs aanmerkelijk verhoogd.

Men teekent in bij den Uitgever, bij den Boekhandel. C. L. VAN LANGENHUYSEN en verder alom.

Verkrijgbaar in den Boekhandel van C. L. VAN LANGENHUYSEN, voor den verminderden prijs, zoo als daarbij wordt vermeld:

CAUSERIES LITTÉRAIRES et morales sur quelques célébrités Epistolaires, gewone prijs fr. 1.75 *f* 0.70

INSTRUCTIONS PASTORALES sur les Épitres de tous les Dimanches et fêtes de l'année et de tous les jours de carême par le rev. M. RAQUIN, 2 vol. gewone prijs fr. 3.50 voor . . . . *f* 1 35

SOUVENIR DU PENSIONNAT. In plaats van 1 fr. 25 *f* 0 50

METHODE-PRATIQUE pour faire le Catéchisme adaptée à l'Explication des premières Leçons du Catechisme de Belley, 2 vol. in 12°. In plaats van 3 fr. 75 c. *f* 1.45

HISTOIRE civile et religieuse de la Colombie depuis les temps les plus reculés jusqu'à nos jours par FELIX BOGAERTS, vignettes par WITKAMP. In plaats van 1 fr. *f* 0.40

OEUVRES COMPLÈTES de FÉLIX BOGAERTS, 1 gr. vol. en 2 col. In plaats van 4 fr. . . . . . *f* 1.55

LE CHRÉTIEN SANCTIFIÉ par de pieux exercices, par M. l'abbé LASAUSSE fr 1 00 . . . . . . *f* 0,40.

MÉDITATIONS sur la vie de Jésus-Christ, par le vén. père NICOLAS LANCICIUS de la compagnie de Jésus, 2 vol. in plaats van *f* 1.50 . . . . . . *f* 1.10

VIES DES PÈRES, DES MARTYRS et autres principaux saints, d'Alban Butler, Nouvelle édition, entièrement revue et augmentée d'un grand nombre de notes et notices nouvelles 7 fort vol. gr. in 8° en 2 colonnes . . . . *f* 21.30.

MONITA AD PAROCHOS aliosque sacerdotes animarum curam habentes. Auctore J. C. SAETTLER SS. Theol. Doct. et Prof. fr. 1 50 . . . . . . *f* 0.60

MÉDITATIONS sur l'Eucharistie, par M. l'abbé de Bouillerie, fr. 1 ... . *f* 0.40

BIOGRAPHIE UNIVERSELLE ou DICTIONNAIRE HISTORIQUE, par F. X. DE FELLER, 8 beaux vol. gr. in 8° à 2 col. de laatste en nieuwste editie in plaats van *f* 28 00 . . . .

DICTIONNAIRE DES PRÉDICATEURS, ou Choix des meilleurs Sermons prononcés par les Orateurs les plus distingués, 4 forts vol. gr. in 8°. en 2 colonnes. In plaats van 25 fr. . . . . . . *f* 11.00

MAXIMES SPIRITUELLES pour la conduite des âmes, par le R. P. GUILLARÉ, 3 vol. gewone prijs fr. 3.75 voor . . . . *f* 1.45

SERMONS DE BEAUVAIS, 4 vol. gewone prijs fr. 4.00 voor . . . . *f* 1.55

SERMONS CHOISIS du P. LE JEUNE, 2 vol gewone prijs fr. 2.00 voor . . . . *f* 0.80

Verschillende Jaargangen van het ROOMSCH CATHOLIJK MAGAZIJN, ter verbreiding van Nuttige Kundigheden. In plaats van *f* 5.00 per jaargangt *f* 1.00 met platen.

Bovenstaande werken leveren eene aangename, nuttige en godsdienstige lectuur op, zoo wel voor volwassenen als voor de jeugd, terwijl de prijzen allen zeer gering zijn.

LEVENSGESCHIEDENIS van onzen Goddelijken Verlosser. Een zedekundig leesboek, aan de R. K. Jeugd toegewijd . . . . *f* 0.55

DE TWEELINGZUSTERS of de Roeping . . . *f* 0.45

LEVEN van den H. Franciscus van Assisië . . *f* 0.25

Voorts een assortiment fraaije **PRENTENBOEKJES** met zwarte en gekleurde Platen en geïllustreerde Bandjes.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever